

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

הגה"ק מוויזשניץ זי"ע

פניני נועם שיח - 1

יומא דהילולא השישי
שמיני תשפ"ד

מכון אפריון לשלמו

לייקווד תשפ"ד

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

האברך היקר והחשוב

הרה"ח מו"ה נפתלי מערינג הי"ו

מחשובי חסידי וויזשניץ בויליאמסבורג

לע"נ כ"ק הגה"ק האדמו"ר מוויזשניץ

מרון מרדכי בן מרון חיים מאיר זצוקללה"ה

הוא ימליץ טוב בעדנו

יומא דהילולא - כ"ט אדר ב'

הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ זי"ע

יארצייט השישי, כ"ט אדר ב' תשפ"ד

פניני נועם שיח - ו

סיפר כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-לונדון שליט"א, שפעם אחת שאל את אביו הגה"ק מוויזשניץ זי"ע, מפני מה הוא מוחה על דברים ועניינים מסויימים שאין לו שום שייכות אליהם, והמשיך ואמר לאביו, שישנם אנשים שמסתכלים עליו כאילו הוא ה"בעל הבית" של העולם, והם אינם מבינים מפני מה הרבי מתערב בעניינים שאין לו שום שייכות אליהם.

השיב לו אביו הגה"ק מוויזשניץ זי"ע במתק לשונו: אילו הייתי ה"בעל הבית" של העולם, לא הייתי צריך לעשות רצון ה', ואמנם אדרבה, מפני שאינני "בעל הבית" של העולם, לכן הנני נכנע תחת רצון ה', ולכן דייקא מפני כך אני מוחה על כל זה...

*****

סיפר לי כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-ירושלים שליט"א, שהיה יהודי עשיר אחד מודרני, שהייתה לו שייכות לבית וויזניץ, והיה נותן לאביו הגה"ק מוויזשניץ זי"ע סכומים עצומים מאוד של כסף.

פעם - מספר הרבי - שאלתי את העשיר הזה "מהו הסיבה שאתה נותן כל כך הרבה כסף לאבי?". אמר לי האיש "אם אתה שואל אז אענה לך", וכך סיפר לי העשיר הזה:

לפני שנים הלכתי לקולנוע (טעיאטער) רח"ל, וכשיצאתי משם, שמעתי שבמרחק לא רב מתקיימת חתונה בחסידות וויזשניץ של אביך, ונכנסתי פנימה, והחלטתי לגשת להרבי עם כל שאר החסידים לאחל לו ברכת "מזל טוב" לכבוד השמחה. כשנכנסתי, נעמדתי עם כל החסידים בשורה לגשת אל הרבי לברך "לחיים", והרבי בירך את כל אחד ואחד. כשהגיע התור שלי, ועברתי אצל הרבי, לפתע עצם הרבי את עיניו, והתחיל לגלגל את זקנו, וכשהלכתי, שוב פקח הרבי את עיניו והקהל המשיכו לעבור אצלו לברך "לחיים".

מספר האיש: בתחילה חשבתי שזה מקרה, והחלטתי לעבור עוד פעם ולומר "לחיים" להרבי שנית. עברתי שוב, וכשעברתי אצל הרבי, עצם שוב הרבי לפתע את עיניו והתחיל לגלגל את זקנו עד שעברתי אני, ואז פקח את עיניו והמשיכו החסידים לעבור אצלו ולברך "לחיים".

אומר היהודי: כשראיתי את זה, עמדתי נבהל ומשתומם כשלושוני דבוקה לחכי, וחשבתי לעצמי "הנה הרבי יודע מהיכן אני בא!! לרבי כזה ברצוני לתמוך"...

*****

פעם אירע שאדם אחד הלך ובייש את חבירו ברבים, ומרן הגה"ק מוויזשניץ זי"ע הוכיחו על כך "היתכן לבייש כך יהודי ברבים!?! והלה הגיב ואמר "מה אעשה, הלה מרגיז אותי!"

אמר לו הרבי "וכי חושב אתה כי זה שהתורה אומרת ומצווה את האדם שלא לבייש אדם ברבים ולא לשנוא אותו, זה כשהלה

נותן לך 'גלעט' (לטיפה)?! או כשהלה נותן לך כסף רב?! – זה נאמר
דייקא כשהלה פוגע בך ומרגיז אותך!!..."

*****

סיפר לי הרה"ח ר' נפתלי מערינג הי"ו מחשובי חסידי וויזשניץ
בוויליאמסבורג, שלפני שנים התקיימה בבארא פארק שמחת
נישואין בחצר מרן הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע, ומרן הגה"ק
מוויזשניץ זי"ע – בהיותו דודו של החתן – היה עומד להגיע
להשתתף בשמחה.

חסיד וויזשניץ אחד שהתגורר בויליאמסבורג, שעמד לפני
אירוסי בנו, נכנס אל הרבי ואמר לו שהוא שומע שהרבי עומד
להגיע לבארא פארק, אז הוא רוצה לגמור את הווארט עם מסיבת
"לחיים" ולשבור את הצלחת אצל הרבי בבארא פארק, אך הרבי
אמר לו שלא יטריח את עצמו, ובפרט שלא יהיה שם זמן, כי
כשיהיה שם הוא ימהר להחתונה, ועל כן יעץ לו הרבי, שהיות
שבדרכו לחתונה הוא יעבור דרך העיירה וויליאמסבורג, על כן
יקיים שם את ה"לחיים".

ביום החתונה, כשהתכונן הרבי לנסוע לבארא פארק, הגיעתו
הידיעה המשמחת, שביום זה יתקיים גם שמחת אירוסי נכדו
בבארא פארק, ולכן הם מבקשים מהרבי שיקדים להגיע לבארא
פארק כדי להשתתף בשמחה. אך הרבי אמר להם שבדרכו לבארא
פארק הוא עובר דרך וויליאמסבורג ויתעכב שם מעט, ועל כן הוא
לא יוכל להשתתף.

אך הם אמרו לרבי "האם זה כ"כ נחוץ שהרבי יעבור דרך
וויליאמסבורג במקום להשתתף בשמחת אירוסי נכדו?!", אך הרבי

התעקש ואמר "הלא הבטחתי לחסיד אחד שאופיע בשמחת אירוסים בנו שיתקיים בווייליאמסבורג". וכאשר ניסו להפציר בו שיחזור בו וטענתם בפיהם "הלא הרבי צריך להיות נוכח בשמחת אירוסים נכדו!", השיב הרבי ואמר "איך דארף זיין דארט?? – איך דארף האלטן ווארט!!..."

ולמעשה, אכן שמר הרבי את מוצא פיו, ועבר דרך העיירה וויליאמסבורג, אך שם התקיימה עוד שמחה, ה"ה שמחת אירוסים נכדו של הרבי...

*****

סיפר לי אחד ששמע סיפור נפלא מאת כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-וויליאמסבורג שליט"א, וכך סיפר:

לפני הרבה שנים יצא אביו הגה"ק מוויזשניץ זי"ע במחאה גדולה אודות ענין אחד, והיו הרבה אנשים וביניהם חסידי וויזשניץ שלא ראו בעין יפה המחאה הזו שגרמה לרוגז רב בקרב הרבה אנשים.

באותה תקופה נכנס אל הרבי הגה"צ רבי מנחם מונדרר זצ"ל האדמו"ר מקאסוב-ירושלים, ושאל את הרבי "אני מבין שלפני שהרבי יצא עם דבר המחאה החריפה הזו, הוא לקח בחשבון שיהיו אנשים שונים שיהיה להם טענות על כך, אמנם שאלתי הוא, האם לקח הרבי בחשבון, שיהיו אנשים מחסידיו, בעלי יכולת ובעלי ממון, שבעקבות המחאה יפסיקו לתרום נדבות הגונות להמוסדות של הרבי, ויהיה הפסד גדול להמוסדות???"

אמר לו הרבי "איך ארבעט נישט פאר די מוסדות, איך ארבעט פאר'ן אייבערשטער" [אינני עובד עבור המוסדות, אני עובד עבור הקב"ה]...

*****

כידוע שמרן הגה"ק מוויזשניץ זי"ע הקפיד מאוד שלא יתפללו תפילת שחרית מאוחר, ובשנים עברו היה נוהג להיכנס מידי פעם בפעם לביהמ"ד ובמניינים המתקיימים ב"שטיבלעך" לבדוק מי מתפלל מאוחר – והיו ממהרים להיחבא מפניו או מתכסים בטליתם כדי שלא יכיר אותם...

יהודי אחד – חסיד וויזשניץ המתגורר במאנסי, סיפר לי סיפור נפלא שאירע עמו לפני שנים, וכך סיפר: יום אחד נכנס הרבי לביהמ"ד בשעה שתים עשרה וחצי, והבחין בו שזה עתה סיים להתפלל ומקפל את התפילין שלו. ניגש אליו הרבי והסתכל על תיק התפילין לראות אם הם תפילין של רש"י או של ר"ת, וראה שהם של רש"י, ואח"כ יצא הרבי מביהמ"ד ולא אמר לו כלום.

לאחר זמן, קרא הרבי את האיש הזה, ונתן לו "פסק" על כך שהוא מתפלל מאוחר, והשיב האברך – שהיה כמה שנים אחר נישואיו ועדיין לא נושע בזש"ק – "איך האלט שוין עטלעכע יאר נאך די חתונה און אין האב נישט קיין וועקער" [אני כבר כמה שנים אחר החתונה ואין לי מי שיעורר אותי]... הרבי הסתכל עליו ואמר לו "סינישט פורים היינט"...

כשיצא האיש הזה מחדר הרבי, ניגש אל המשב"ק הרה"ח הנעלה ר' יעקב ראזענפעלד ז"ל, וסיפר לו כל מה שאירע בינו לבין הרבי, ואמר לו הגבאי "האם הבנת מה שהרבי אמר לך? – הרבי

אמר לך שהיום זה לא פורים, ולכן איננו ביכולת לפעול עבורך ישועה, אמנם זכור נא בפורים להיכנס אל הרבי לפעול ישועה".

היהודי שמר את הדברים בלבו, ואכן בפורים ניגש אל הרבי, והתחנן שהרבי יברכו בזש"ק, אך הרבי השתמט מבקשתו ולא הבטיח לו שיוושע, וכך עברו על האברך עוד פורים ועוד פורים, עד שבאחד השנים נעשה האברך הזה "יורד" רח"ל, והפסיד הרבה מרכושו.

באותו פורים נקרא הלה להיכנס אל הרבי, וכשנכנס מסר לו הרבי ביד מעטפה עם סכום כסף באמרו שהוא רוצה לקיים מצות "מתנות לאביונים", אך האברך זרק בחזרה את המעטפה להרבי, והגיב בכאב "כסף אני צריך?? – נחת אני צריך!!" ... הרבי נתרגש עד למאוד, והאציל עליו מברכותיו, והבטיח לו שבשנה זו יזכה לפירות טובים. מספר האיש הזה, שאכן תוך שנה נושע מברכתו של הרבי ונולד לו בשעטו"מ בן זכר...

*****

סיפר לי הרה"ג רבי דוד צבי שנייבאלג שליט"א דומ"ץ דחסדי וויזניץ בירושלים, דהנה ידוע שכ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ זי"ע היה מרבה לעורר אודות ענין ההתגברות על תאות אכילה, ובחורי הישיבה היו שומעים ממנו הרבה שיחות מוסר אודות ענין זה.

פעם אירע בישיבתו, שנתנו לאחר הסעודה להבחורים "איים-קרים" [גלידה], ושום בחור לא אכל אותה, והטבח בישיבה – זה שהכין את האוכל – נפגע מאוד מזה שאף אחד לא אכל את מה שהכין להם, ונכנס אצל הרבי, ושח את אשר על לבו.

לאחר ששמע הרבי את דברי הטבח, מסר שיחה להבחורים, ואמר להם: תדעו, ש"איים-קרים" לאחר הסעודה, הוא כמו "קומפוט", וזה לא נקרא "תאות אכילה", ורק כשנכנסים באמצע היום לחנות, וקונים לעצמם איים-קרים - זהו "תאות אכילה"...

*****

סיפר כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-מונטריאל שליט"א, שלפני שנים התקיימה מחאה רבתית על ענין אחד, והעסקנים ניסו לארגן שכל האדמורי"ם והרבנים מכל החוגים והעדות ישתתפו במחאה זו, ומרן הגה"ק מוויזשניץ זי"ע הורה לכל הבחורים שבישיבתו, שלא ישתתפו במחאה זו מפני ביטול תורה.

כששמעו אנשים מסויימים את החלטת הרבי, התקוממו מאוד, ובחרונם הוציאו פאשקעוויל נגד הרבי, בהם כותבים, שהנה כשהרבי עורך ברית אצל נכדיו, יכולים הבחורים להשתתף בכל השמחה ובסעודת הברית שלאחריה - ובזה לא חייש לביטול תורה, ואילו כשמקיימים הפגנה ומחאה על כבוד שמים, שם חייש לביטול תורה!?

כשמקורבי הרבי הראו את הפאשקעוויל להרבי, קרא הרבי את הנאמר שם, וחשב כמה דקות, ואח"כ ננער ואמר "הם צודקים!!" והורה שמהיום ואילך לא ישתתפו בחורים בסעודת הברית...

*****

ידוע, שכאשר היו באים אל מרן הגה"ק מוויזשניץ זי"ע ומבקשים ממנו "תיקון", היה נותן תיקון קל, ואח"כ אמר "את השאר אני לוקח על עצמי"....

פעם היה בחור שעבר רח"ל על עבירה חמורה, וכשהייתה לו הרהור תשובה, נכנס אל הקודש פנימה, וביקש מהרבי שיתן לו תיקון ודרך תשובה. אמר לו הרבי שיתרום ח"י דולר לקופת הצדקה של רבי מאיר בעל הנס, וילמוד שלשה דפי גמרא.

הבחור עשה כאשר ציוה עליו הרבי, ומאז התהפך לאיש אחר, וגדל לבחור חשוב ורציני. לאחר זמן שכבר היה משכמו ומעלה, והתעלה עוד ועוד, הייתה לו חלישות הדעת שאולי לא קיבל את התיקון הנכון מהרבי, כי הרבי נתן לו תיקון חלש לעבירה חמורה כל כך, ולכן נכנס שוב אל הרבי ואמר להרבי שהוא מרגיש שהוא לא קיבל את התיקון הנכון.

אמר לו הרבי "אמור לי, איזה תיקון נתתי לך?", אמר הבחור "הרבי הורה לי לתרום ח"י דולר לקופת רבי מאיר בעל הנס וללמוד שלשה דפי גמרא", "ומה עוד אמרתי?" – שואל הרבי, "הרבי אמר שאת השאר הוא לוקח על עצמו".

כששמע הרבי את דברי הבחור, נענה ואמר "א"כ, הרי זה כמאן דליתא!..."

*****

אחד סיפר, שבימי בחרותו נכשל פעם בשוגג באיסור בשר בחלב, וקיבל על עצמו שבמשך שנה שלימה לא ישתה קפה. כעבור זמן קצר, הרגיש הבחור שהוא לא יכול לסבול עוד ללא קפה, ונכנס אל הגה"ק בעל "תורת מרדכי" זי"ע וסיפר לו את כל מה שאירע, ושאל את הרבי מה עליו לעשות.

כששמע הרבי את דבריו, אמר לו: אני לא הייתי נותן לך "תיקון" כל כך קשה, אבל אם אתה מעצמך קיבלת עליך את התיקון הקשה הזה, אז עליך לעמוד בקבלתך...

*****

חסידים מספרים, שמה שמרן הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ זי"ע התייסר בשנתו האחרונה ביסורים נוראים וקשים רח"ל, היו אלו ה"תיקונים" שהרבי היה מקבל עליו כל השנים...

*****

סיפר הגה"ק מוויזשניץ זי"ע: האמא ע"ה (הרבנית מרגליא) סיפרה, שכשהיא הגיעה לארץ ישראל, היא רצה לקראת הסבא (אביה הרה"ק רבי וועלוועל מראחמיסטריווקא זי"ע) ונישקה את ידו. מיד קפץ הסבא כנשוך נחש ואמר "וויזניצער מנהגים ווילסטו איינפירן דא?" [מנהגי "וויזניץ" את רוצה להנהיג כאן?...]...

*****

לאחרונה פגשתי את מחותני הנגיד החסיד המפורסם ר' נתן פייטל פאשקעס הי"ו מחשובי חסידי טאהש במונטריאל, ובתוך דבריו אמר לי שנהנה מאוד מהסיפור שאירע עם המגבות של המקוה של קהילתינו, והוא מוסר השכל נורא, כי כשאומרים את ה"אמת" אין מפסידים (הסיפור הופיע בגליון "נועם שיח" מס' 193), ואמר לי שרוצה להוסיף לזה סיפור נאה, וכך סיפר:

פעם נכנס אחד אל הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ זי"ע, והרבי שאל אותו אם הוא נוסע לווייליאמסבורג, אמר לו הלה שאכן הוא נוסע לשם. אמר לו הרבי שהוא רוצה לשלוח עמו סכום כסף לאדם אחד המתגורר שם, ושאל אותו אם הוא יכול למסור לו את הכסף. אמר הלה להרבי שזו זכי גדולה עבורו, ובודאי ישמח להיות השליח של הרבי. הרבי הוציא מכיסו תכריך של שמרות דולרים ומסר אותו להאיש הזה כשהוא מורה לו למי למסור את זה.

החסיד לקח את הכסף והכניסו לכיסו ונפנה לצאת מחדר הרבי, אך עוד בטרם יציאתו אמר לו הרבי שיחזור בבקשה, והורה לו להניח את הכסף על השולחן ולהשאיר את זה אצלו...

הלה הסתכל על הרבי ולא הבין מה הרבי רוצה ממנו. אמר לו הרבי "מי שייכול לקחת כסף מחבירו בלא לספור כמה כסף הוא קיבל, עם אדם כזה אין ברצוני לשלוח כסף"...

*****

פעם נכנס אדם אחד אצל מרן הגה"ק מוויזשניץ זי"ע, והרבי שאל אותו "אמור נא, האם אתה לומד כל יום?" השיב היהודי בכדרך אגב, ואמר כלאחר יד – פארוועדיג – "כן"... וכך השיב היהודי כאשר חזר הרבי ושאלו שוב אם הוא לומד כל יום, "כן"...

חזר הרבי ושאל אותו "האם אתה מתפלל כל יום?" השיב היהודי בתימהון "בודאי, מה השאלה?!"... אמר לו הרבי "מה ההבדל בין תפילה ללימוד התורה? – הלימוד צריכה להיות בדיוק כמו התפילה!"...

*****

פעם נכנס אדם אחד אצל כ"ק מרן הגה"ק מוויזשניץ זי"ע, והרבי שאל אותו אם הוא לומד משהו במשך היום, והיהודי אמר שהוא לא לומד בכל יום. אמר לו הרבי "עס מאכט זיך אמאל וואס א מענטש קען טראכטן אויף א צווייטן 'איך קען יענעם נישט ליידן' – זאג מיר דעם אמת – אַ טאג וואס דו לערנסט נישט, קענסטו זיך דערליידן?!" (קורה לפעמים שהאדם יכול לחשוב על השני שהוא אינו סובל אותו, ובכן, אמור לי את האמת, ביום שאינך לומד, האם הינך יכול לסבול את עצמך?!)...

*****

סיפר לי כ"ק הגה"צ רבי ברוך שטרן שליט"א אב"ד מירון-מאנסי, ששמע מאדם אחד שנכנס אצל מרן הגה"ק מוויזשניץ זי"ע, והתאונן שאין לו התעוררות בתפילה, והוא לא מרגיש טעם בתפילה. הרבי שרצה "לחנק" אותו שיתפלל כראוי וכרגיל, ולא יהא "עסוק" בהתעוררות בתפילה וכדומה, אמר לו הרבי "גם אני איני מרגיש התעוררות בתפילה"...

*****

סיפר לי גיסי הרה"ח ר' אברהם דוד פוקס שליט"א מחשובי חסידי וויזשניץ-מאנסי, שמדי שנה בשנה היה הגה"ק מוויזשניץ זי"ע נוהג לנסוע לויליאמסבורג בליל פורים והיה קורא שם את המגילה.

פעם אחת בהיות הרבי כבן שמונים, חל פורים ביום ראשון, ובמוצ"ש קרא הרבי את המגילה במאנסי, ואח"כ נסע

לוויליאמסבורג וערך שם את שולחנו הטהור, ונשאר ללון שם כדי לקרוא את המגילה למחרת היום.

מספר יהודי אחד, שבאותה שנה היה עדיין בחור, והוא נסע ביחד עם הרבי לוויליאמסבורג, ובהיות שרצה לשמוע את הרבי קורא את המגילה למחרת היום, נשאר גם הוא ללון שם, ובעת שהרבי גמר את עריכת שולחנו בשעה שתים בלילה, נשכב הלה על ספסל בביהמ"ד כדי ללון שם את לינת הלילה. אחד הגבאים של הרבי שהסתובב שם, הבחין לפתע בהבחור הנ"ל, ולשאלתו מה הוא עושה כאן, השיב הבחור שהוא רוצה לשמוע את הרבי קורא את המגילה למחר ולכן הוא נשאר ללון כאן, אך הגבאי אמר לו שיבוא עמו להדירה של הרבי, ושם יסדרו לו מקום טוב ללון, ואכן הגבאי סידר לו בחדר אוכל מקום לישון.

מספר האדם הזה, שבשעה ארבע ומחצה לפנות בוקר, שמע שבאחד החדרים התעורר אחד, ונוטל את ידיו בנטילת ידים שחרית, והוא שומע שהנ"ל מתחיל ללכת. לפתע הוא רואה את הרבי נכנס לתוך חדר האוכל שהיה ישן שם, והבחור עשה עצמו כישן כדי שהרבי לא יבחין שהוא רואה אותו. הרבי ניגש אליו ומסתכל סביבו, ואז הרבי יוצא מהחדר, והבחור שומע שהרבי ממלא מים לתוך כלי, והרבי נכנס שוב לחדרו, ומביא עמו קערה וכלי מלא מים לנטילת ידים, ומניחו ליד מטתו...

*****

ידוע שמרן הגה"ק מוויזשניץ זי"ע התגורר מתחילה בעיירה וויליאמסבורג, ושם היה לו בית המדרש, ובביהמ"ד היה לו חדרו הפרטי, ולאחר שהרבי עבר להתגורר במאנסי, נשאר בנו (כעת כ"ק

אדמו"ר מוויזשניץ-וויליאמסבורג שליט"א) בבית המדרש, וכיהן שם כרב, ואז השתמש הוא עם החדר הפרטי לצרכו, וכמובן שכשאביו הרבי זי"ע ביקר בויליאמסבורג, הוא העמיד את החדר לרשות אביו, והוא גם ניהל את עדתו שם.

מספר הרה"ח ר' אלי ניימאן ז"ל מחשובי חסידי וויזשניץ, שפעם אחת כשביקר הרבי זי"ע בויליאמסבורג, ביקש ממנו הרבי – בעמדו בבית המדרש – אם יש לו את מספר הטלפון של בנו, רב הביהמ"ד, וכמובן שמיד נתן לו את מספר הטלפון.

מספר ר' אלי שהשתוקק מאוד לדעת מה רוצה הרבי מבנו כל כך דחוף בעודנו עומד בבית המדרש, ולהפתעתו שמע את הרבי שואל את בנו אם הוא נותן לו "רשות" להשתמש עם ה"גמרא" שהיתה בחדרו אשר בבית המדרש...

אָ געבער אדער אַ נעמער

סיפר הרה"ג ר' שלמה קנאבליך שליט"א, מג"ש בבית המדרש באבוב, שלפני שנים רבות נזדמן אביו להיות בבית המדרש סאטמאר בויליאמסבורג, בימים שלפני חג הפסח. כידוע ששם יש מאד הרבה אנשים אשר הולכים לקבץ מעות בשעת התפילה, וכל שכן לפני פסח, שיש שם ריבוי גדול של אנשים ההולכים לקבץ מעות עבור "קמחא דפסחא".

אביו הכין - בימים ההם - שני דולר, כדי לחלק אותם בין המשולחים. אולם כשאביו הגיע ל"הודו" כבר תם הכסף, ולא נשאר בידו מאומה. כל אלו שניגשו אליו אח"כ, הראה להם בידו שאין לו.

באמצע התפילה ניגש אליו יהודי, ואמר לו שהוא מקבץ מעות עבור "קמחא דפסחא", והלה אמר לו שאין לו. נענה אליו היהודי "דאָ איז מען אָדער אַ געבער אָדער אַ נעמער, אַז מ'האט נישט צו געבן נעמט מען!" [כאן, או שנותנים או שלוקחים, אם אין לך ליתן אז לוקחים], ואמר לו: בבקשה ממך, תן לי את הכתובת שלך, ולפני פסח תקבל לביתך עגלה מליאה בצרכי פסח בהרחבה...

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב מרדכי הגר מוילניץ זצ"ל

הגאון הצדיק האדמו"ר הרב מרדכי הגר זצ"ל מוילניץ המכונה 'רבי מוטלה' נולד ב-י"ח תמוז ה'תרפ"ב (1922) בגרויסוורדין שברומניה. בילדותו היה קשור לסבו, האדמו"ר רבי ישראל (לאהבת ישראל) שהתגורר בסמוך. למד אצל הגאון רבי יהודה סגל רוזנר ותקופה קצרה בישיבה של האדמו"ר רבי יואל טייטלבוים בסאטמר שבברומניה. בהמשך למד בישיבת 'קרן לדוד' בעיר בראשות הרב יוסף גרינוולד מפאפא. רוב השנים שהיה בחור למד לצד אביו. כשהיה בן 18 פרצה השואה. הוא, אביו וכל משפחתו ניצלו ממנה והם עברו לבוקרשט שהפכה מרכז לפליטים. לאחר המלחמה חזר לגרויסוורדין ולימד תורה לבחורים פליטי מלחמה. בשנת ה'תש"ה (1945) התחתן. אשתו נפטרה לאחר שנה מדלקת ריאות. לאחר מכן התחתן עם אחותה ונולדו להם 14 ילדים.

בשנת ה'תש"ח (1947) מאחר ולא הצליח להשיג אשרת כניסה לארץ ישראל הגיע עם חמיו לארה"ב והתחיל לשמש כרבם של חסידי וילניץ בארצות הברית, בהתחלה בבורו פארק ולאחר מכן בויליאמסבורג, שם ייסד בית מדרש. בחודש תמוז ה'תשכ"ד (1964) עבר למונסי והקים שם קהילה. בהמשך העביר את ישיבתו לעיירה קייאמישא לייק (גיברס) שבהרי קטסקויל וסביבה התפתחה קהילה נוספת של חסידיו. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תשל"ב (1972) שני בניו הוכתרו לאדמו"רות: רבי משה יהושע הגר כאדמו"ר מוילניץ בישראל ורבי מרדכי כאדמו"ר בארצות הברית, תפקיד אותו מילא במשך 46 שנים. עמותת מופלא. דאג כולם כבניו. השתתף בצרת הזולת כאליו מדובר בצרתו הפרטית. נפטר ב-כ"ט אדר ה'תשע"ח (2018). חי כ-96 שנים. ציונו במונסי.

אביו: האדמו"ר ר' חיים מאיר. **אימו:** מרת מרגליא. **נשותיו:** מרת פיגא מלכה (זיווג ראשון-רבי יעקב יוסף מסקווירא. נישא בשנת ה'תש"ה 1945), מרת סימא מירל (זיווג שני- אחות אישתו). **מרבנותיו הגאונים:** אביו, האדמו"ר ר' חיים מאיר ('האמרי חיים'), סבו, האדמו"ר ר' ישראל ('האהבת ישראל'), רבי יהודה סגל רוזנר ('האמרי יהודה'), האדמו"ר ר' יואל טייטלבוים, רב מסאטמר, ר' יוסף גרינוולד מפאפא. **ילדיו:** מרת ציפורה (נישאה לד"ר אברהם דב פארק), רב קהילת רחמטסטריטוב (במונסי), ר' פנחס שלום (היה רב 'קהל תורת חיים וילניץ' בבורו פארק), נפטר בחיי אביו), האדמו"ר ר' ישראל (ממלא המקום המרכזי של אביו בחצר במונסי), מרת מלכה חנה רחל (נישאה לר' ישראל אליעזר פיש, האדמו"ר מביקסאד וויליאמסבורג), האדמו"ר ר' מנחם מנדל מקייאמישא לייק שבהרי קטסקויל, האדמו"ר ר' יצחק יוחנן מויליאמסבורג, מרת הינדא (נישאה לר' יוסף בניצין רוטנברג, האדמו"ר מקוסוב בבורו פארק), האדמו"ר ר' אליעזר אבא בירושלים, האדמו"ר ר' דוד מלונדון, האדמו"ר ר' אהרון ממונטריאול. מרת חווה רייזל (נישאה לר' אהרון מנחם מנדל טברסקי), האדמו"ר ר' ברוך שמשון בבית שמש ובבני ברק, מרת גולדה (נישאה לר' יצחק יחיאל מיכל מוסקוביץ, רב קהילת שאץ במונסי), מרת ברכה (נישאה לר' נחמן יוסף טברסקי).

פ עם אשת רבינו מרן רבינו היה צריך לנסוע לברזיל כדי להתרים נדיבי עם לטובת מוסדותיו הקדושים. כשהחליטו כבר על שבת מסוימת בה יסע הרבי, לגבאים נודע שבשבת זו יעדרו כמה נגידים גדולים מהעיר. הם שאלו את הרבי אם הוא מסכים לדחות את נסיעתו לשבוע לאחר מכן שכן רק אז יחזרו הנגידים לעיר והרבי הסכים. לאחר זמן, התקשר הרבי למקורבו ואמר לו שנודע לו שבשבת לאחר מכן מתקיימת שמחת האויפורף לאחד ממתפללי בית המדרש, ולכן אינו יכול לנסוע בשבת זו והוא חוזר לתוכנית המקורית ויסע לברזיל בשבת קודם. הגבאי אמר לרבי שאי אפשר לעשות כזה דבר, שכן יהיה זה הפסד גדול והיוסף **שהרבי נעול להפסיד בכך 300,000 דולר לכן כדאי לנסוע בשבת לאחר התוכנית המקורית** אבל הרבי סירב בחוצרות ואמר: "איך אני יכול לנסוע, הרי יהודי שמתפלל בבית מדרשו עושה שמחה, הרי זו שמחה שלי. איך אוכל לנסוע אז ולא להשתתף בשמחה?!"

לא עזרו כל הטענות על הפסד הממון הרב. אכן הצדיק הפסיד את הסכום הזה. 18 שנים אחר המקרה אמר אחד במקרה לבעל השמחה שבלולו הרבי הפסיד 300,000\$. "לה תמה עד מאוד: 'ממתי הרבי הפסיד בגללי כסף?'". הוא סיפר לו את כל הסיפור. היהודי השתומם והתפעל מאוד, שכן הרבי לא אמר אפילו מילה אחת שנשאר להשתתף בשמחתו למרות שזה גרם לו הפסד כה גדול ואפילו לא ציפה לקבל ממנו ברכת 'ישר כח' על כך...

י הודי אחד סיפר שהיתה תקופה בחייו שהיה מסובב ל"ע בחבילות של צרות ויסורים. בתקופה הזו נכנס אצל רבינו ופרק את כל אשר על ליבו. הוא בכה בכי תמורוים על סאת צרותיו ויגונו. הרבי האזין בכובד ראש לדבריו, ניחמו, עודדו, בירכו ונפרד לשלום. היהודי יצא מחדרו. אותו אדם מספר שכאשר יצא, הוא היה מאוד שבור כי היה בטוח שהרבי כשישמע את כל צרותיו ויסוריו רח"ל יבכה יחד עימו. בפועל הרבי רק שמע את דבריו, עודדו וברכו, אבל לא בכה עימו. היתה לו הרגשה שהרבי לא מרגיש כל כך את מצבו העגום.

למחרת החליט להיכנס אל בנו של הרבי (מלפנים אב"ד וויזשניץ-מונסי, וכעת כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-מונסי שליט"א) ותינה בפניו את עצרו, שאתמול היה אצל אביו וסיפר לו את כל צרותיו ויסוריו והוא מרגיש שהרבי לא השתתף עימו כל כך כמו שציפה, שכן הרבי לא בכה עימו, והוא מאוד שבור מזה. מיד כששמע את דבריו שאל אותו: "**הוא אתה?!**" - היהודי הסתכל עליו בתמימות. הרבי שליט"א המשיך לספר: "היום בבוקר נכנסתי אצל אבי, וראיתי שהוא מאוד עייף ועיניו אדומות מבכי ושאלתי את אביו: 'מה אירע?'". הוא אמר לי: '**אתמול נכנס אלי אחד עם חבילה של צרות ויסורים אימים רח"ל. ממש לא יכולתי לישון מרוב צער. נאשרתי ער כל הלילה ואמרתי תהילים בשבילי...**'

הסיפורים מעובדים מתוך 'נועם שיח' - שיחות הגה"צ רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אבד"ק סאטנוב לייקווד

מרדכי בן דוד צי דוד בן מרדכי

הגה"צ אב"ד סאנטוב

(גליון נועם שיח, פ' תרומה תשפ"ג)

כ"ק מרן אדמו"ר מוויזניץ-לאנדאן שליט"א האט געברויכט אמאל פארן צו א געוויסן מקום. דער רבי איז אריין אין אן אויטא וואס האט אים געווארט און געפארן וואו ער האט געדארפט. ווען דער רבי איז ארויס פונעם אויטא, איז דער דרייווער געבליבן אין אויטא ווארטן פאר'ן רבי'ן און דערווייל האט ער אנגעצונדן מוזיק. ווען דער רבי איז צוריק אריינגעקומען אינעם אויטא האט ער געהערט די שירה זומרה, און ער האט געפרעגט פונעם דרייווער "ווער זינגט דארט?" האט דער דרייווער געענטפערט אז דאס איז א משורר מיט'ן נאמען מרדכי ווערדיגער, וואס ער איז באקאנט ביי אלעמען אלס "מרדכי בן דוד".

דער רבי האט געהערט און געשמייכלט און געזאגט א ווערטל. דער נאמען פונעם משורר איז פונקט פארקערט פון מיין נאמען, ער הייסט "מרדכן בן דוד" און איך הייס "דוד בן מרדכי". האט דער דרייווער געזאגט פאר'ן רבי'ן אז "דער משורר זינגט אויך פונקט פארקערט פונעם רבי'ן..." און דער רבי האט געשמייכלט.

ביי א געוויסער געלעגנהייט האט דער דרייווער דערציילט דעם סיפור פאר'ן בדחן הנודע הרב ישראל שטערן שליט"א פון לאנדאן, און ער איז געשפרונגען אויף דער מציאה, און ביי דער ערשטער חתונה וואו ער האט זיך באטייליגט האט ער דאס דערציילט פאר אלעמען. אבער נאכ'ן דערציילן די מעשה האט זיך דער בדחן מיישב געווען אז אפשר איז נישט שייך צו דערציילן אזא סיפור ברבים, וויבאלד יענער האט פארשעמט דעם רבי'ן זאגנדיג כאילו דער רבי קען נישט זינגען, דעריבער האט ער באשלאסן איבערצובעטן דעם רבי'ן.

איז ר' ישראל אריין צום רבי'ן שליט"א, און ער האט דערציילט פאר'ן רבי'ן וואס ער האט דערציילט ברבים, און געזאגט אז ער וויל בעטן מחילה. האט אים דער רבי געפרעגט "זאג מיר, ווען דו האסט דערציילט דעם סיפור ברבים, האבן די צוהערער געלאכט?" שמייכלט ר' ישראל און געזאגט "נאר וואס דען?!"

האט אים דער רבי געזאגט, "אויב אזוי וויל איך דיר בעטן א טובה, פון יעצט, יעדע חתונה וואו דו באטייליגסט זיך, זיי זיך משתדל צו דערציילן דעם סיפור, וויבאלד איך וויל אויך האבן א חלק אין דעם וואס מ'איז משמח אידישע קינדער!"

צוויי פעטש

במלוח מלכה לטובת ביהמ"ד סאנטוב, מוצש"ק ויקהל תשפ"ד

היום (כ"ט אדר א') היה יומא דהילולא רבא של כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי הגה"ק בעל "תורת מרדכי" צוק"ל, אשר זכיתי אצלו לחביבות מיוחדת ולאותות אהבה.

כאשר נתייסד בית מדרשו, לא היה כאן מקוה בכל האיזור. היה זה מקום חדש, אשר זה לאחרונה נתיישב, ועדיין לא היה כאן שום מקוה, המקוה הקרוב ביותר היה מהלך של חצי שעה.

כאשר נכנסתי אל הרבי זצ"ל וסיפרתי לו מזה, הגיב מעומק לבו, "אָ געגנט דאַרף האָבן אַ מקוה!" [שכונה חייבת שיהיה בה מקוה], ותיכף ומיד נתן לי סכום כסף שאתחיל בבניית המקוה.

הרבי היה כידוע מאוד אויסגערעכנט [מחושב] בעניני כספים, אבל בכל פעם שנכנסתי אצלו באותה תקופה, היה תיכף מתעניין "וואו האלט מען מיט די מקוה? דא האסטו געלט, ענדיג די מקוה!" [היכן אוהזים עם המקוה? הא לך כסף, תסיים את בניית המקוה!]

הרבי לא הניח לי, ובכל הזדמנות היה מזרז אותי "מ'דארף האבן אַ מקוה!!" [צריכים מקוה]

בניית המקוה ארכה זמן רב, חדשים ארוכים חלפו עד שנסתיימה מלאכת הבניה. וכאשר גמרו את המקוה בשעה טובה, נכנסתי שוב אל הרבי ואמרתי לו: ברוך ה' גמרו לבנות את המקוה! ואני רוצה לומר להרבי, שלא החסרתי אפילו שבת אחת מליילך למקוה! בכל שבת בבוקר הקדשתי לזה שעה ומחצה, משעה שבע ומחצה עד שעה תשע. מחצית השעה הלכתי, מחצית השעה הייתי שם, ומחצית השעה חזרתי.

אפילו אחרי "ליל הסדר" לא ידעתי אם נשאר לי זמן לנוח מעט, כי חששתי שלא ישאר זמן מספיק בשביל המקוה, וברוך ה' בכל התקופה הזאת לא החסרתי אפילו שבת או יו"ט אחת.

אלו הזוכרים את הרבי, כשהיה לו חביבות לאיזה דבר, היה מבטא את החביבות על ידי שהעניק סטירת לחי - אַ פאטש. ילדים שנכנסו אליו ונבחנו על משניות, היו זוכים לקבל סטירת לחי כאות חיבה.

כאשר אמרתי להרבי, שלא החסרתי אפילו שבת אחת מליילך למקוה, אמר ברוב התפעלות: אזוי?! קיין איינמאל נישט פארפעלט?! [ככה? אף פעם לא החסרת?!] ונתן לי שתי סטירות לחי חזקות - אבער אזעלכע צוויי פעטש, נישט סתם...

נאכגעמאַכט דער רבי

בימי ילדותי וגם כשהייתי בחור צעיר, זכיתי להסתופף הרבה בצילו של הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ זי"ע. בהיותי מתגורר בבארא פאַרק סמוך ונראה לבית המדרש דחסידי וויזשניץ, היה הרבי מגיע לשם הרבה, והייתי משתתף בכל הטיש'ן והמעמדים, וגם בתפילות בש"ק ובימות החול. כמו"כ הייתי נוסע למאנסי לעתים קרובות, להסתופף בצילו בימא דפגרא וימים טובים.

פעם שאלני אחד, אם דבקה בי איזו תכונה או הנהגה שראיתי אצל הרבי זי"ע בימי ילדותי. אמרתי לו בחיך "הרבי היה רגיל להסיר את המשקפיים (ברילן) לפני אמירת קר"ש בתפילת שחרית ובתפילת ערבית, וכך נשאר בלי המשקפיים עד שעמד לפני תפילת שמו"ע, ומאז שהייתי ילד, חיקיתי (נאכגעמאַכט) את מנהגו של הרבי, והייתי מוריד את המשקפיים שלי מעל פניי כל פעם לפני אמירת קר"ש, ונעשה אצלי הדבר להרגל, וכך אני עושה עד היום הזה..."

היינט זאלסטו זיין אַ טאהש'ער

סיפר כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא-ספרינג וואלי שליט"א: לפני שנים רבות נכנסתי פעם לפנות בוקר לבימה"ד הגדול וויזשניץ-מאנסי, קודם עלות השחר, וראיתי שם בחור הלבוש בבקיטש'ע, ומסתובב אנה ואנה מתוך סערת הנפש.

ניגשתי אליו ושאלתי אותו: מה קרה? ענה לי הבחור: חזרתי עכשיו מהעיר, משמחת חתונה אצל דודי, ואני עייף מאוד, ואין לי כח להישאר ער ולהתפלל בנץ החמה, מה אני יכול לעשות?

יעצתי לו שישאר ער לכל הפחות עד זמן "משיכיר", כדי שיוכל לקרות קריאת שמע, ואחר שיקרא קריאת שמע יניח עצמו לישון, וכאשר יקום, יתפלל תפילת שחרית.

מספר הרבי: אחר חצות היום ראיתי שוב את הבחור בבימה"ד, והנה שוב הוא נראה נרעש ולא רגוע. ניגשתי אליו ושאלתי אותו "מה קרה?" ענה לי הבחור: עשיתי כמו שיעצתם לי, קראתי ק"ש, ואח"כ חשבתי לעצמי שאם אלך לישון במיטתי לא אוכל לקום בוקר, ועל כן ישבתי לנוח בבימה"ד והנחתי את ראשי על השולחן, כדי שכאשר הרבי (האדמו"ר מוויזשניץ ז"ע) יעמוד להתפלל יחד עם הציבור, בודאי אתעורר ואתפלל יחד עם הרבי.

למעשה, הייתי שקוע בשינה עמוקה, ולא שמעתי כלל שהציבור מתפללים, אף אחד לא העיר אותי, וכאשר קמתי ראיתי שהשעה כבר מאוחרת מאוד, אחר חצות, ואיני יודע מה לעשות? אם להתפלל עכשיו או לא. אמרתי לו שילך לשאול את הרבי כדת מה לעשות. המתנתי בחוץ, וכאשר הבחור יצא מאת הרבי שאלתי אותו "מה אמר לך הרבי?"

ענה לי הבחור: סיפרתי להרבי את כל הענין, שאני ממש אונס, ואיני יודע מה לעשות. אמר לי הרבי: היינט זאלסטו זיין א טאהש'ער חסיד! ס'איז דא א הייליגע איד דער טאהש'ער רבי, וואס ער דאוונט יעדן טאג זייער שפעט, ער דאוונט שחרית מנחה מיט מעריב אינאיינעם, איז היינט וועסטו זיין א טאהש'ער חסיד, און זאלסט גיין יעצט דאווענען [היום תהיה חסיד טאהש. יש יהודי קדוש הרבי מטאהש, שהוא מתפלל כל יום בשעה מאוחרת מאוד, הוא מתפלל שחרית מנחה וערבית בבת אחת, ולכן היום תהיה חסיד טאהש, ותלך עכשיו להתפלל]...

הוסיף הבחור: אמרתי להרבי "הי אני וויזשניצ'ער חסיד?" השיב לי הרבי: היינט ביסטו שוין נישט קיין וויזשניצ'ער, זאלסטו זיין היינט א טאהש'ער [היום אתה כבר לא חסיד וויזשניץ, ע"כ היום תהיה חסיד טאהש]...

איך האב אים אפגענארט

סיפר לי כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-מונטריאל שליט"א, שפעם אחת נכנס אל אביו הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ ז"ע, איזה בנן של קדושים, קרוב רחוק של הרבי, אשר עמד לפני נישואי אחד מילדי, והגיע להזמין את הרבי לשמחת החתונה.

הרבי בירך אותו בברכות לרוב, והתנצל בפניו שאינו יכול לבוא להשתתף בחתונה, היות שבלי עין הרע יש הרבה קרובים רחוקים, ואם יתחיל ללכת, יצטרך ללכת אל כולם, ולכן אינו הולך אל אף אחד.

אותו קרוב הפציר מאד, שהוא רוצה שהרבי יבוא להשתתף בשמחת החתונה, והרבי הסביר לו שיש ב"ה ריבוי של שמחות אצל קרובים רחוקים, ואם יתחיל ללכת אל כולם אין לדבר סוף. אבל היהודי לא הרפה, והמשיך להפציר את הרבי. אז אמר לו הרבי: נו, מ'וועט זען [נראה], ואותו יהודי יצא מחדרו של הרבי.

תיכף כאשר האיש יצא מאת הרבי, אמר הרבי: איך האב חרטה אויף דעם וואס איך האב זיך אויסגעדרוקט, ווייל איך האב אים אפגענארט, יעצט מיינט ער אז ס'איז דא א הוה אמינא אז איך גיי גיין, ס'איז שקר, איך האלט נישט ביים גיין! [אני מתחרט על מה שאמרתי, כי רמיתי אותו, עכשיו הוא חושב שיש הוה אמינא שאני אבוא, אבל זה שקר, איני רוצה ללכת]...

עוד סיפר כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-מונטריאל שליט"א, שאביו הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ ז"ע, קרא אליו איזה יהודי, כדי לברר אצלו אודות איזה ענין. כאשר היהודי נכנס לחדר הרבי, נענה ואמר: פאר'ן רבי'ן גיי איך זאגן דעם אמת! [הרבי אני הולך לומר את האמת]. שאל אותו הרבי בפליאה: נאר פאר מיר זאגסטו דעם אמת, און פאר יענעם נישט?? [רק לי אתה אומר את האמת, ולאחר לאי?...]...

